

SNB-3-1/8/2021

Szanowny Pan
Piotr UŚCIŃSKI
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Rozwoju i Technologii
Plac Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa

W nawiązaniu do otrzymanego drogą mailową, przy piśmie z dnia 15 listopada 2021 r. znak DAB-Ia.0211.3.2019.SM.42, zaproszenia do konsultacji projektu rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki pragnie ustosunkować się do propozycji poniżej, w tym w wypełnionym formularzu konsultacji.

Uwaga ogólna:

Kierunek zmian ustalania wymagań należy ocenić, jako dobry. W szczególności w kontekście wymagań odpowiadających na potrzeby osób niepełnosprawnych oraz zapisów dotyczących ochrony zdrowia, w tym dotyczących ochrony przed niebezpiecznym promieniowaniem oraz określenia minimalnej wielkości pomieszczenia mieszkalnego. W projekcie zabrakło wielu regulacji będących odpowiedzią na zmiany klimatyczne, w tym związane z deficytem wody. Przykładem może być tu, chociaż brak regulacji, która nakazywałaby gromadzenie wody opadowej, a odprowadzanie do kanalizacji jedynie jej nadmiaru. Skutkiem tego w większości miejsc woda odprowadzana jest z ulic i parkingów od razu do kanalizacji ściekowej (np. Warszawa) lub deszczowej.

Pozostaję z poważaniem,

Rafał Finster

Prezes Zarządu SNB

Załączniki:

- wypełniony formularz konsultacji,
- przykładowe wymagania wybranych państw UE

FORMULARZ KONSULTACJI

Nazwa dokumentu:				
<i>projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie</i>				
Lp.	Jednostka wnosząca uwagi	Jednostka redakcyjna, do której wnoszone są uwagi	Treść uwagi i uzasadnienie	Propozycja zmian
1.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 3 pkt 4	<p>W art. 3 pkt. 2a ustawy Prawo budowlane zdefiniowany jest budynek mieszkalny jednorodzinny:</p> <p>2a) budynku mieszkalnym jednorodzinny – należy przez to rozumieć budynek wolno stojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym dopuszcza się wydzielenie nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych albo jednego lokalu mieszkalnego i lokalu użytkowego o powierzchni</p>	<p>§ 3. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o: [...]</p> <p>4) budynku mieszkalnym – należy przez to rozumieć:</p> <p>a) budynek mieszkalny wielorodzinny, b) budynek mieszkalny jednorodzinny to znaczy budynek wolno stojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący</p>

			całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku;	zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym dopuszcza się wydzielenie nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych albo jednego lokalu mieszkalnego i lokalu użytkowego o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku;
2.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 3 pkt 9	Proponujemy rozszerzenie parametrów działki budowlanej dotyczących realizacji obiektu budowlanego o eksploatację. Uwzględni ono niezbędne elementy do użytkowania budynku realizowanego/przebudowywanego na terenie działki.	9) działce budowlanej – należy przez to rozumieć nieruchomością gruntową składającą się z jednej lub kilku działek ewidencyjnych, której wielkość, cechy geometryczne, dostęp do drogi publicznej oraz wyposażenie w urządzenia infrastruktury technicznej, spełniają wymogi realizacji oraz eksploatacji obiektu budowlanego wynikające z rozporządzenia, odrębnych przepisów i aktów prawa miejscowego;

3.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 3 pkt 15	Z proponowanej definicji lokalu mieszkalnego wynika, że składają się na niego pomieszczenia przeznaczone na stały pobyt ludzi, a pomieszczenia pomocnicze nie należą do lokalu. Niejasność definicji wynikająca z gramatyki nie jest na pewno intencją legislatora, a może skutkować niepożądaną interpretacją w procedurach administracyjnych i prawnych.	15) lokalu mieszkalnym – należy przez to rozumieć wydzielone trwałymi ścianami w obrębie budynku pomieszczenie lub zespół pomieszczeń przeznaczonych na stały pobyt ludzi oraz pomieszczeń pomocniczych, które łącznie służą zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych
4.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 3	Brak definicji osób ze szczególnymi potrzebami	
5.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 8 ust. 3; § 10 ust. 1	Definicja odległości budynku od granicy działki według § 8 ust. 3 nie bierze pod uwagę nieregularności kształtu budynku lub działki. W związku z powyższym zapisy § 10 ust. 1 pkt 1 i 2, ust. 3 i ust. 4 nie przystają do sytuacji, gdy więcej niż jeden z tych zapisów odnosi się do tego samego budynku. § 10 ust. 1 mówi o sytuowaniu budynku w odległości od granicy działki określonej dalej, jako 4 m dla budynku zwróconego w stronę granicy ścianą z oknem lub elementem doświetlającym, albo 3 m dla budynku zwróconego do granicy ścianą bez okna lub elementu doświetlającego. Ust. 4 pkt 1 pozwala na sytuowanie budynku przy granicy,	§ 10. 1. Jeżeli z przepisów § 11, § 15, § 19, § 29, § 33, § 52 i § 268–270 lub przepisów odrębnych określających dopuszczalną odległość niektórych budowli od budynków nie wynikają inne warunki, budynek na działce budowlanej sytuuje się tak, że odległość jego ścian od granicy tej działki jest nie mniejsza niż: 1) 4 m – dla ściany z oknem, drzwiami lub elementem doświetlającym zwróconej w stronę tej granicy;

			<p>czyli w odległości zero przy spełnieniu pewnych warunków. W rzeczywistości bardzo często różne ściany tego samego budynku znajdują się w różnych odległościach od granicy działki: ściany z oknami – powyżej 4 m, ściany bez okien powyżej 3 m lub zgodnie z planem miejscowym 0 m. Według definicji z § 8 ust. 3 taki budynek należałoby uznać za zlokalizowany w zerowej odległości od granicy działki (taka jest jego odległość w miejscu najmniejszego oddalenia), co stanowi wewnętrzną sprzeczność przepisów i grozi trudnościami interpretacyjnymi w procedurach administracyjnych i prawnych.</p>	<p>2) 3 m – dla ściany bez okna, drzwi lub elementu doświetlającego zwróconej w stronę tej granicy</p> <p>[...]</p> <p>4. Dopuszcza się:</p> <p>1) sytuowanie budynku w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, bezpośrednio przy granicy działki budowlanej lub w taki sposób, że odległość jego ściany od granicy tej działki jest nie mniejsza niż 1,5 m, jeżeli miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dopuszcza taką możliwość;</p>
6.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 11 ust.1 pkt.1	<p>Sprawdzenie spełnienia przepisu o naturalnym oświetleniu pomieszczenia z użyciem kąta, którego wierzchołek znajduje się w wewnętrznym licu ściany zakłada wiedzę na temat grubości ściany, co w przypadku ścian istniejących budynków sąsiednich jest trudne lub niemożliwe do uzyskania. Wyprowadzenie diagramu sprawdzającego zgodność z przepisem o oświetleniu naturalnym zewnętrznego lica ściany umożliwia projektowanie zabudowy o nieco większym zagęszczeniu, szczególnie w obszarach</p>	<p>§ 11. 1. Odległość budynku z pomieszczeniem przeznaczonym na pobyt ludzi od innych obiektów umożliwia naturalne oświetlenie tego pomieszczenia – co uznaje się za spełnione, jeżeli:</p> <p>1) między ramionami kąta 60°, wyznaczonego w płaszczyźnie poziomej, z wierzchołkiem usytuowanym w zewnętrznym licu ściany na osi okna lub</p>

			<p>śródmiejskich. Jest to korzystne z ogólnie pojmowanych względów ekologicznych. Większa gęstość zabudowy w centrach miast zmniejsza skłonność do rozlewania się na przedmieścia i skraca drogi dojazdu. Dla budynków niemieszkalnych zwiększenie gęstości zabudowy nie stanowi żadnego problemu. Budynków mieszkalnych dotyczą również przepisy o nasłonecznieniu, których jednoczesne stosowanie z całą pewnością zapobiega niedoświetleniu.</p>	<p>elementu doświetlającego pomieszczenia przesłanianego, nie znajduje się przesłaniająca część tego samego budynku lub inny obiekt przesłaniający w odległości mniejszej niż:</p>
7.	<p>Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki</p>	<p>§ 15 ust. 1</p>	<p>Odległość stanowisk postojowych od elementu doświetlającego pomieszczenia nie powinna być normowana. Element doświetlający jest z definicji nieotwieralny, wobec tego chroni przed hałasem i spalinami, które może generować parking. Złagodzenie przepisów normujących odległość miejsc postojowych od budynków pozwala zwiększyć udział parkingów naziemnych, co może skutkować większym udziałem miejsc postojowych ogólnodostępnych, a z całą pewnością skutkuje zmniejszeniem garaży podziemnych i co za tym idzie obniżeniem cen mieszkań. Co jest ponad wszelką wątpliwość korzystne. Jednocześnie od wielu lat obserwujemy unowocześnianie i spadek uciążliwości samochodów, co pozwala na złagodzenie przepisów i uzyskanie związanych z</p>	<p>§ 15. 1. Odległość stanowiska postojowego oraz zgrupowania stanowisk postojowych, w tym również zadaszonych, oraz otwartego garażu wielopiętrowego od: placu zabaw dla dzieci, boiska dla dzieci i młodzieży, okna- lecz nie elementu doświetlającego, pomieszczenia przeznaczonego na stały pobyt ludzi w budynku opieki zdrowotnej, w budynku oświaty i wychowania, w budynku mieszkalnym, w budynku zamieszkania zbiorowego, z wyjątkiem: hotelu, motelu, pensjonatu, domu wypoczynkowego, domu</p>

			tym korzyści bez negatywnych skutków dla komfortu życia.	wycieczkowego, schroniska młodzieżowego i schroniska, jest nie mniejsza niż:
8.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 15 ust. 1	<p>W rozporządzeniu nie doprecyzowano sposobu mierzenia odległości. Nie doprecyzowanie sposobu mierzenia odległości – w poziomie, czy w prostej linii, skłania do interpretacji bardziej niekorzystnej, czyli mierzenia w poziomie. Prowadzi to do absurdalnych sytuacji w budynkach wielofunkcyjnych, gdy np. funkcja mieszkalna znajduje się nad funkcją usługową bądź biurową i okno pomieszczenia mieszkalnego zlokalizowanego wiele kondygnacji powyżej terenu nie pozwala na projektowanie stanowisk postojowych zbliżonych do elewacji.</p> <p>Podobny problem występuje w innych zapisach rozporządzenia dotyczących odległości.</p>	§ 15. 1a. Odległości opisane w pkt 1 mierzy się w prostej linii, biorąc pod uwagę wysokość lokalizacji poszczególnych elementów.
9.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 15. ust. 1 pkt 1 lit. a,b,c, ust. 2 pkt 1 lit.a,b,c,	<p>Odległość zgrupowania powyżej 60 stanowisk postojowych sytuuje się w odległości o 10 m większej niż mniejsze zgrupowanie – do 60 stanowisk. Zapis niepotrzebny. Z geometrii parkingu wynika, że parking na 10 – 60 stanowisk postojowych ma wielkość powodującą lokalizację dalszych stanowisk w odległości zwiększonej, o co najmniej 10 m. W związku z tym i wobec 7 m</p>	<p>[...] nie mniejsza niż:</p> <p>1) dla samochodów osobowych:</p> <p>a) 7 m – w przypadku stanowiska postojowego oraz zgrupowania do 10 stanowisk postojowych łącznie,</p>

			<p>dystansu zapisanego w rozporządzeniu, jako pas dzielący parkingi dla naprawę dużych parkingów, ustalenie dwu różnych odległości od okien nie ma praktycznie żadnego wpływu na ich projektowanie. Za to utrudnia zapewnienie maksymalnej liczby łatwo dostępnych miejsc postojowych wzdłuż lokalnych uliczek. Złagodzenie przepisów normujących odległość miejsc postojowych od budynków pozwala zwiększyć udział parkingów naziemnych, co może skutkować większym udziałem miejsc postojowych ogólnodostępnych, a z całą pewnością skutkuje zmniejszeniem garaży podziemnych i co za tym idzie obniżeniem cen mieszkań. Jednocześnie od wielu lat obserwujemy unowocześnianie i spadek uciążliwości samochodów, co pozwala na złagodzenie przepisów i uzyskanie związanych z tym korzyści bez negatywnych skutków dla komfortu życia.</p>	<p>b) 10 m – w przypadku zgrupowania powyżej 10 stanowisk postojowych włącznie, [...]</p> <p>2. Stanowisko postojowe, w tym również zadane, oraz otwarty garaż wielopoziomowy sytuuje się na działce budowlanej w odległości od granicy tej działki nie mniejszej niż:</p> <p>1) dla samochodów osobowych:</p> <p>a) 3 m – w przypadku stanowiska postojowego oraz zgrupowania do 10 stanowisk postojowych włącznie, b) 6 m – w przypadku zgrupowania powyżej 10 stanowisk postojowych;</p>
10.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 15 ust. 5	<p>Zachowanie odległości do stanowisk postojowych nie jest wymagane, przy ich sytuowaniu pomiędzy liniami rozgraniczającymi ulicę. W związku z tym ulice, które z jakichś przyczyn nie mają wyznaczonych linii rozgraniczających nie mogą być wyposażone w stanowiska postojowe</p>	<p>§ 15 [...]</p> <p>5. Zachowanie odległości, o których mowa w ust. 1 i 2, nie jest wymagane przy sytuowaniu stanowisk postojowych przy</p>

			<p>lub z racji odległości parkingów od okien budynków tracą charakter ulicy. W części planów miejscowych nie wyznacza się linii rozgraniczających dla ulic wewnętrznych w dużych kwartałach zabudowy, a w części planów takie ulice się wyznacza tworząc znacznie mniejsze kwartały. Wewnętrzne ulice zaprojektowane w dużych kwartałach mają dokładnie taką samą funkcję i powinny mieć taki sam charakter przestrzenny, jak te wyznaczone planem. Powinny również spełniać funkcję parkowania samochodów. Złagodzenie przepisów normujących odległość miejsc postojowych od budynków pozwala zwiększyć udział parkingów naziemnych, co może skutkować większym udziałem miejsc postojowych ogólnodostępnych, a z całą pewnością skutkuje zmniejszeniem garaży podziemnych i co za tym idzie obniżeniem cen mieszkań.</p>	<p>jezdni drogi publicznej lub lokalnej drogi dojazdowej.</p>
11.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 16 ust. 1	<p>Stanowisko postojowe przeznaczone dla samochodów osobowych, z których korzystają wyłącznie osoby niepełnosprawne, może być zbliżone bez żadnych ograniczeń do okna budynku, ale nie do granicy działki, co na niewielkich działkach utrudnia wyznaczenie takich miejsc. Limit odległości miejsc postojowych od granicy działki wyznaczono jak rozumiemy w celu uniknięcia ograniczania możliwości zabudowy</p>	<p>§ 16. 1. Stanowisko postojowe przeznaczone dla samochodów osobowych, z których korzystają wyłącznie osoby niepełnosprawne, może być zbliżone bez żadnych ograniczeń do okna budynku lub do granicy działki. Miejsce to wymaga odpowiedniego oznakowania.</p>

			<p>działek sąsiednich poprzez zbliżenie miejsc postojowych do granicy. 4 m (odległość ściany z oknami od granicy) + 6 m (odległość miejsc postojowych od granicy) = 10 m (odległość miejsc postojowych od ściany z oknami). Wobec braku ograniczeń odległości miejsc dla osób niepełnosprawnych od okien budynku ich zbliżenie do granicy działki nie ogranicza możliwości zabudowy działki sąsiedniej.</p>	
12.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 24	<p>Należy usunąć słowo „naturalnego” tak, aby w żadnym wypadku nie dokonywać zmian w spływie wód w celu kierowania na teren sąsiedniej nieruchomości.</p>	<p>§ 24. Nie dokonuje się zmiany spływu wód opadowych w celu kierowania ich na teren sąsiedniej nieruchomości.</p>
13.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 30	<p>Przez instalację kanalizacyjną osadnik jest wentylowany a nie odpowietrzany.</p>	<p>§ 30. Przepływowy, szczelny osadnik podziemny, stanowiący część przydomowej oczyszczalni ścieków bytowych, służący do wstępnego ich oczyszczania, może być sytuowany w bezpośrednim sąsiedztwie budynku mieszkalnego jednorodzinnego, pod warunkiem wyprowadzenia jego wentylowania przez instalację kanalizacyjną, co najmniej 0,6 m powyżej górnej krawędzi okna, elementu doświetlającego lub drzwi zewnętrznych w tym budynku.</p>

14.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 33 ust. 1, 2	Czas nasłonecznienia placu zabaw dla dzieci w wymiarze 4 godzin w dniach równonocy jest czasem zbyt długim. Teren nasłoneczniony przez 4 godz. w dniach równonocy w lecie jest nasłoneczniony cały dzień. Między innymi ze względu na ocieplenie klimatu nasłonecznienie przestaje być cechą jednoznacznie pozytywną. Pełne nasłonecznienie w wymaganym przepisem czasie może w lecie utrudniać użytkowanie placu zabaw, co potwierdzają rodzice małych dzieci.	<p>§ 33. 1. W zespole budynków wielorodzinnych objętych jednym pozwoleniem na budowę przewiduje się, stosownie do potrzeb użytkowych, plac lub place zabaw dla dzieci i miejsca rekreacyjne dostępne dla osób ze szczególnymi potrzebami, przy czym co najmniej 30% tej powierzchni znajduje się na terenie biologicznie czynnym, chyba, że przepisy odrębne stanowią inaczej.</p> <p>2. Nasłonecznienie placów zabaw, o których mowa w ust. 1, wynosi, co najmniej 3 godziny dla wszystkich placów łącznie, liczone w dniach równonocy, w godzinach 10.00 –16.00. W zabudowie śródmiejskiej dopuszcza się łączne nasłonecznienie nie krótsze niż 1,5 godziny.</p>
15.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 33 ust. 3	Odległość placu zabaw i boiska od elementu doświetlającego pomieszczenie przeznaczone na pobyt ludzi jest niepotrzebnie określana. Jedyną przyczyną określania minimalnej odległości okien pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi od	<p>§ 33 [...]</p> <p>3. Odległość placu zabaw dla dzieci oraz boiska dla dzieci i młodzieży od linii rozgraniczających ulicę, od okna – lecz nie</p>

			<p>placów zabaw i boisk jest ich uciążliwość akustyczna. Element doświetlający pomieszczenie jest z definicji nieotwieralny, więc eliminuje lub może eliminować tę uciążliwość. Miejsce rekreacyjne, o którym mowa w przepisie nie stanowi żadnej uciążliwości, chyba, że uznamy za rażący widok osób niepełnosprawnych.</p>	<p>elementu doświetlającego pomieszczenie przeznaczone na pobyt ludzi oraz od miejsca gromadzenia odpadów wynosi, co najmniej 10 m, przy zachowaniu warunków § 15 ust. 1.</p> <p>4. Odległość miejsca rekreacyjnego, o którym mowa w ust. 1 od linii rozgraniczających ulicę oraz od miejsca gromadzenia odpadów wynosi, co najmniej 10 m.</p>
16.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 46 ust. 1 pkt 2, ust. 2	<p>Wymóg stosowania dźwigów w każdym budynku zamieszkania zbiorowego od dwu kondygnacji jest nie potrzebny z punktu widzenia przystosowania dla osób niepełnosprawnych, a utrudnia lub uniemożliwia realizację niewielkich dostępnych cenowo obiektów wypoczynkowych. W obiektach zamieszkania zbiorowego typu: hotel, motel, pensjonat, dom wypoczynkowy, dom wycieczkowy, schronisko młodzieżowe, domki wakacyjne, schronisko, internat, dom studencki, dostęp dla osób niepełnosprawnych potrzebny jest do pomieszczeń ogólnodostępnych, garażu (jeśli istnieje) i części pokoi mieszkalnych. Budynki zamieszkania zbiorowego służą z definicji do okresowego pobytu ludzi, pobyt ten odbywa się w konkretnie określonym celu. W związku z tym nie ma</p>	<p>2a. Dopuszcza się brak zapewnienia dostępu dla osób niepełnosprawnych na jedną (dwie?) ostatnie kondygnacje budynku zamieszkania zbiorowego, jeżeli dostęp ten jest zapewniony do wszystkich funkcji ogólnych budynku oraz do pokoi mieszkalnych przeznaczonych dla tych osób.</p>

			<p>rozsądnej potrzeby zapewnienia osobom niepełnosprawnym dostępu do wszystkich kondygnacji mieszkalnych. Montaż dźwigów osobowych, szczególnie w obiektach, takich jak mały pensjonat lub domek wakacyjny powoduje wzrost kosztów realizacji i co za tym idzie kosztów wynajmu pokoi w obiekcie. Zmniejszy to możliwości wypoczynku dla mniej zamożnych obywateli nie powodując żadnych istotnych korzyści dla osób niepełnosprawnych. Dla kompleksowego rozwiązania przedmiotowego problemu niezbędna jest dodatkowa regulacja w § 97 nakazująca wyraźnie zapewnienie dostępu do garażu stanowiącego kondygnację budynku również dla budynków zamieszkania zbiorowego.</p>	
17.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 47 ust. 2	<p>Do kondygnacji, do których nie ma obowiązku zapewnić dostępu przy pomocy dźwigu osobowego nie zaliczono kondygnacji będącej górną częścią mieszkań dwupoziomowych. Skutkuje to praktycznym zakazem projektowania takich mieszkań. Mieszkania dwupoziomowe stanowiły kiedyś i stanowią obecnie namiastkę domu jednorodzinnego. Można, zatem uznać, że powinny ich dotyczyć takie same regulacje, jak domów jednorodzinnych. Obecnie projektuje się je również w sytuacjach, gdy z jakichś powodów nie jest możliwy dostęp komunikacją wspólną do ostatniej kondygnacji budynku. Proponowany</p>	<p>§ 47.2. Dopuszcza się nie zapewnienie dostępu za pomocą dźwigu osobowego lub innych urządzeń podnoszących do pomieszczeń stanowiących część dwupoziomowych lokali mieszkalnych do których pozostałej części zapewniono dostęp osobom niepełnosprawnym.</p>

			<p>zapis praktycznie uniemożliwia projektowanie mieszkań dwupoziomowych poza budynkami mającymi trzy kondygnacje (w tym podziemna), co sprowadza je do zabudowy szeregowej. Nie ma powodu, żeby przepisy zabraniały mieszkań dwupoziomowych skoro nie zabraniają budynków jednorodzinnych.</p>	
18.	<p>Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki</p>	§ 49 ust. 2	<p>Obecnie obowiązujące wymaganie, określające minimalną powierzchnię okien w stosunku do powierzchni podłogi, w istocie nie odnosi się do ilości światła dziennego w pomieszczeniu. Przepis ten nie zapewnia realizacji celu, w jakim został wprowadzony – zapewnienie odpowiedniego nasłonecznienia pomieszczeń. Nie uwzględnia ono wpływu otoczenia zewnętrznego (np. sąsiadujących budynków) a także innych elementów takich jak np. usytuowanie okien. Należy wprowadzić jakościowy parametr określający minimalny poziom nasłonecznienia pomieszczeń. Określenie minimalnej wartości nasłonecznienia nie tylko poprawi komfort osób przebywających w pomieszczeniach, ale pozwoli też na większą elastyczność w kwestii projektowania budynków, co w efekcie może przełożyć się na obniżenie kosztów inwestycji. Może się, bowiem okazać, że odpowiednie zaprojektowanie przeszkleń zapewni dobre doświetlenie pomieszczeń przy zastosowaniu</p>	<p>Należy wprowadzić wymaganie dotyczące współczynnika nasłonecznienia (Daylight Factor – DF) w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi zamiast wymagania współczynnika powierzchni okien do podłogi.</p> <p>2. Pomieszczenie przeznaczone na pobyt ludzi powinno być zaprojektowane tak, aby współczynnik oświetlenia światłem dziennym DF (Daylight Factor) wynosił, co najmniej 2% na co najmniej ½ powierzchni pomieszczenia, natomiast w innym pomieszczeniu, w którym oświetlenie dzienne jest wymagane ze względów na przeznaczenie, na co najmniej ⅓ powierzchni pomieszczenia. DF powinien być liczony wg. wzoru:</p> $DF = E_i / E_e \cdot 100 \%$ <p>gdzie:</p>

			<p>mniejszej ilości okien, które będą jednak optymalnie usytuowane. Optymalne wykorzystanie światła dziennego do oświetlenia pomieszczeń ma też wpływ na zmniejszenie zużycia energii elektrycznej i poprawę charakterystyki energetycznej budynku.</p> <p>Nowe regulacje dotyczące współczynnika DF mogłyby się odwoływać do niedawno przyjętej normy europejskiej EN 17037:2018 Daylight in Buildings, wprowadzonej do polskiego systemu norm PKN w dniu 29 lipca 2018. Rozwiązanie to może też być alternatywą dla wymagania obecnie istniejącego.</p>	<p>powierzchnia pomieszczenia - powierzchnia użytkowa po odjęciu powierzchni mebli o głębokości 60 cm,</p> <p>Ee - natężenie naturalnego światła na zewnątrz w dzień pochmurny w dniu równonocy,</p> <p>Ei - natężenie naturalnego światła wewnątrz pomieszczenia w dzień pochmurny w dniu równonocy.</p>
19.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 52 ust.1	<p>Nasłonecznienie przez 3 godziny w dniach równonocy w godzinach od 7:00 do 17:00 trzeba zapewnić również pokojom hotelowym itp., co jest zupełnie niepotrzebne. Czas nasłonecznienia, co najmniej 3 godziny w dniach równonocy w godzinach 7:00–17:00 ma mieć zapewnione pomieszczenie mieszkalne. Zgodnie z definicją zawartą w § 3 ust. 21, jako pomieszczenie mieszkalne należy rozumieć pokój w lokalu mieszkalnym oraz w budynku zamieszkania zbiorowego zdefiniowanego w ust. 7, jako: budynek przeznaczony do okresowego pobytu</p>	<p>§ 52. 1. Pokój w lokalu mieszkalnym oraz sala dziennego pobytu w domu dziecka i domu rencistów ma mieć zapewniony czas nasłonecznienia co najmniej 3 godziny w dniach równonocy w godzinach 7:00–17:00 W lokalu mieszkalnym wielopokojowym, warunki te mogą być spełnione dla przynajmniej jednego pomieszczenia mieszkalnego.</p>

			<p>ludzi, w szczególności hotel, motel, pensjonat, dom wypoczynkowy, dom wycieczkowy, schronisko młodzieżowe, schronisko, internat, dom studencki, budynek koszarowy, budynek zakwaterowania na terenie zakładu karnego, aresztu śledczego, zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich, a także budynek do stałego pobytu ludzi, w szczególności dom dziecka, dom rencistów i dom zakonny.</p> <p>Nie ma żadnej przyczyny funkcjonalnej, sanitarnej ani zdrowotnej, żeby 3 godzinne nasłonecznienie zapewniać pokojom mieszkalnym w tych wszystkich budynkach. Większość z nich jest z definicji przeznaczona jedynie na okresowy pobyt ludzi, a część stanowi instytucje zamknięte, których w większości nie dotyczą regulacje rozporządzenia. Pokoje hotelowe są pojedynczymi pomieszczeniami posiadającymi okna z jednej strony budynku. Nie ma w związku z tym możliwości ich nasłonecznienia przy jego niekorzystnej orientacji. Biorąc pod uwagę również § 52 ust.3 projektowanie hoteli w</p>	
--	--	--	--	--

			śródmieściach miast będzie całkowicie wykluczone.	
20.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 52 ust.3	Zlikwidowano zapis o nie określaniu czasu nasłonecznienia dla mieszkania jednopokojowego w zabudowie śródmiejskiej. W wielu przypadkach uniemożliwi to projektowanie zabudowy mieszkaniowej w centrach miast. W zabudowie śródmiejskiej, bryła, wysokość i orientacja zabudowy są bardzo często narzucone poprzez układ urbanistyczny otoczenia. Bardzo często zdarzają się sytuacje, że np. zabudowa całej ulicy może mieć okna tylko od północy, lub w głębi podwórek otoczonych zabudową. Nie określanie minimalnego czasu nasłonecznienia dla jednopokojowych mieszkań w takiej zabudowie służyło temu, żeby można było uzupełniać tkankę urbanistyczną śródmieścia budynkami o funkcji mieszkalnej, która w takich lokalizacjach jest bardzo pożądana. Mieszkania jednopokojowe od początku istnienia przepisów o nasłonecznieniu były traktowane specjalnie, jako niestanowiące miejsca zamieszkania rodziny. Likwidacja przedmiotowego zapisu uniemożliwi zabudowę wielu terenów w śródmieściach polskich miast. Realizacja zabudowy o większym zagęszczeniu w obszarach śródmiejskich jest korzystna z ogólnie pojmowanych względów ekologicznych. Większa	§ 52[...] 3. W przypadku budynku zlokalizowanego w zabudowie śródmiejskiej dopuszcza się ograniczenie wymaganego czasu nasłonecznienia, określonego w ust. 1, do 1,5 godziny, a w odniesieniu do mieszkania jednopokojowego w takiej zabudowie nie określa się wymaganego czasu nasłonecznienia. ust 4. - usunąć

			gęstość zabudowy w centrach miast zmniejsza skłonność do ich rozlewania się na przedmieścia i skraca drogi dojazdu i zaopatrzenia. Dla realizowanych mieszkań jednopokojowych pozostają w mocy przepisy o przesłanianiu, których stosowanie również zapobiega niedoświetleniu.	
21.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 60 ust 1 pkt 2	Liczba 17 stopni w jednym biegu o maksymalnej wysokości 17,5cm przekłada się na wysokość kondygnacji 297,5cm – zbyt nisko dla większości funkcji. Zwiększenie dopuszczalnej liczby stopni w jednym biegu otworzyłoby możliwość szerszego stosowania jednobiegowych klatek schodowych. Wobec znacznego zwiększenia skali stosowania dźwigów osobowych w przepisach rozporządzenia liczba stopni w jednym biegu schodów mogłaby być zwiększona o jeden – do 18. Nie stanowi to wielkiej różnicy dla zdrowej osoby, ani dla celów ewakuacyjnych. Wówczas ludzie poruszają się po schodach w dół. Zwiększenie liczby schodów do 18 pozwala za to uzyskać wysokość kondygnacji 3,15 m, która jest wystarczająca dla większości funkcji w tym funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej. Stosowanie jednego biegu schodów pozwala na skrócenie schodów projektowanych w jednej linii i zaoszczędzenie przestrzeni. To przekłada się na	§ 60. 1. Liczba stopni w jednym biegu schodów stałych wynosi nie więcej niż: 1) 14 stopni – w budynku opieki zdrowotnej; 2) 18 stopni – w innym budynku.

			ekonomikę inwestycji i może korzystnie wpłynąć na ceny mieszkań.	
22.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 72, § 77 ust. 4	Zapis w § 77 ust. 4 na temat wielkości kabiny ustępowej jest sprzeczny z zapisem § 72, dotyczącym tej samej kwestii. Rozporządzenie nie może być wewnętrznie sprzeczne. W § 72 problematyka jest unormowana w sposób bardziej nowoczesny.	§ 77 [...] 4. Ustęp publiczny odpowiada warunkom określonym w § 72 i 74.
23.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 91 ust. 2	Proponujemy zrezygnować z możliwości wykonywania w formie drabin i klamer dojścia roboczego do pomieszczeń i części budynku nieprzeznaczonej na pobyt ludzi, związanych z okresową obsługą maszyn i urządzeń oraz przeglądem i utrzymaniem stanu technicznego budynku. Jako przykład niech posłuży maszynownia dźwigu, do której jest dojście zapewnione tylko przez drabinę lub klamry. W maszynowni dźwigu przebywają konserwatorzy, inspektorzy jednostek dozoru technicznego, pracownicy ekip remontowych i naprawczych, funkcjonariusze służb ratowniczych. Jednocześnie może to być kilka osób. Zapewnienie sprawnej	§ 91 ust. 2. Ogólne warunki dotyczące dojścia i przejścia do dźwignicy stosuje się, z wyłączeniem drabin i klamer , również w razie wykonywania dojścia roboczego do pomieszczenia i części budynku nieprzeznaczonej na pobyt ludzi, związanych z okresową obsługą maszyn i urządzeń oraz przeglądem i utrzymaniem stanu technicznego budynku.

			<p>ewakuacji po drabinie lub klamrach przeprowadzanej dla kilku osób przez ekipy ratownicze w warunkach prowadzenia akcji ratowniczej może być bardzo utrudnione (pełne oprzyrządowanie, ograniczone światło przejścia itp.); może niepotrzebnie angażować siły i środki służb ratowniczych. Uważamy, że trzeba założyć, że konserwator dźwigu nie zniesie drugiego konserwatora (a tym bardziej kilku) po pionowej drabinie lub po klamrach, jeśli w wyniku zdarzenia sami nie będą mogli zejść. Przypadki użycia drabin i klamer, jako dojść do maszynowni dźwigu zdarzają się w różnych budynkach, w tym w budynkach wysokich.</p>	
24.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 97 ust. 4 i 5	<p>Zapisy w dwu ustępach są ze sobą sprzeczne i łącznie niezrozumiałe. Z zapisu ust. 4 wynika, że stanowisko postojowe dla samochodu, z którego korzysta osoba niepełnosprawna, sytuuje się na poziomie terenu lub na kondygnacji dostępnej z pochylni. Pochylnia służąca pokonaniu wysokości kondygnacji ma więcej niż 50 m długości i jest ekstremalnie kłopotliwa w użytkowaniu dla osób poruszających się na wózkach. O</p>	<p>§ 97[...]</p> <p>4. Stanowisko postojowe dla samochodu, z którego korzysta osoba niepełnosprawna, sytuuje się na poziomie terenu, w garażu wielopoziomowym lub stanowiącym kondygnację w budynku mieszkalnym wielorodzinnym, budynku użyteczności publicznej lub zamieszkania zbiorowego.</p>

			<p>skomunikowaniu w ten sposób większej liczby kondygnacji trudno nawet pomyśleć. Zapis można zrozumieć, jako niedopuszczający umieszczania stanowisk postojowych, z których mają korzystać osoby niepełnosprawne na kondygnacjach dostępnych za pośrednictwem dźwigu osobowego. Jednocześnie ust. 5 obliuguje do zapewnienia dostępu dla osób niepełnosprawnych z garażu wielopoziomowego lub towarzyszącego budynkowi na jego kondygnacje użytkowe. To sugeruje, że przewiduje się parkowanie samochodów, z których korzystają osoby niepełnosprawne w tych garażach.</p>	<p>5. Do kondygnacji, na których znajdują się stanowiska postojowe jak w ust. 4 powyżej należy zapewnić dostęp dla osób niepełnosprawnych za pomocą urządzeń dźwigowych, trwale zainstalowanych, innych urządzeń podnoszących lub pochylni, z uwzględnieniem warunków, o których mowa w § 61.</p> <p>Propozycja ma związek z kolejnymi uwagami dotyczącymi § 97 ust. 5.</p>
25.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 97 ust. 5	<p>Konieczność zapewnienia dostępu dla osób niepełnosprawnych do garażu stanowiącego kondygnację w budynku ograniczono do budynków mieszkalnych wielorodzinnych, a powinna dotyczyć wszystkich budynków. Co prawda w § 46 ust. 2 zapisano, że osobom niepełnosprawnym należy zapewnić dostęp na wszystkie kondygnacje użytkowe, odnosi się to jednak również do budynków mieszkalnych wielorodzinnych. Ograniczenie zapisu § 97 ust. 5 tylko do budynków mieszkalnych może, więc rodzić pytania interpretacyjne.</p>	<p>§ 97 [...]</p> <p>4. Stanowisko postojowe dla samochodu, z którego korzysta osoba niepełnosprawna, sytuuje się na poziomie terenu, w garażu wielopoziomowym lub stanowiącym kondygnację w budynku mieszkalnym wielorodzinnym, budynku użyteczności publicznej lub zamieszkania zbiorowego.</p> <p>5. Do kondygnacji, na których znajdują się stanowiska postojowe jak w ust. 4 należy zapewnić dostęp dla osób niepełnosprawnych za pomocą urządzeń</p>

				dźwigowych, trwale zainstalowanych, innych urządzeń podnoszących lub pochylni, z uwzględnieniem warunków, o których mowa w § 61.
26.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 104 ust.1	Dotychczasowy zapis nieprawidłowo definiuje instalację wodociągową ciepłej wody przygotowywanej centralnie, nie uwzględniając, że ze względów funkcjonalnych i technologicznych należy urządzenia do przygotowania ciepłej wody, pomiaru jej ilości oraz zabezpieczające traktować, jako elementy tej instalacji.	§ 104.1. Instalacja wodociągowa ciepłej wody przygotowywanej centralnie albo miejscowo rozpoczyna się bezpośrednio za armaturą odcinającą na przewodzie zasilającym zimną wodą urządzenia do przygotowywania ciepłej wody, a kończy punktami czerpalnymi.
27.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 106	Rozliczeniu podlegają koszty zużytej wody a nie jej ilość.	§ 106. Instalacja wodociągowa zapewnia możliwość pomiaru ilości zużytej wody i rozliczenia jej kosztów.
28.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 109	Dotychczasowe wymaganie uniemożliwia „legalne” stosowanie studzienek wodomierzowych bez dna (szczegółowe wyjaśnienie patrz załącznik 1)	§ 109.1. Pomieszczenie, w którym jest zainstalowany zestaw wodomierza głównego w budynku, posiada wpust do kanalizacji, zabezpieczony – jeżeli warunki lokalne tego wymagają – zamknięciem przeciw zalewowym, a także wentylację. 2. Studzienka wodomierzowa, w której jest zainstalowany zestaw wodomierza głównego na zewnątrz budynku, powinna:

1) być wykonana z materiału trwałego, być dostosowana do przewidywanego obciążenia, być zabezpieczona przed napływem wód opadowych i roztopowych, mieć otwór włazowy o średnicy lub boku, co najmniej 0,6 m w świetle oraz być zaopatrzona w wierzchnią pokrywę, dostosowaną do przewidywanego obciążenia ruchem pieszym lub kołowym. Studzienka powinna mieć opór cieplny ścian oraz wkład izolacyjny pod pokrywą, zapewniająca zabezpieczenie zestawu wodomierza i przewodów wodociągowych w studzience przed zamarznięciem.

2) mieć stopnie lub kłamry do schodzenia, zabezpieczenie przed napływem wód gruntowych i wpust do kanalizacji, zabezpieczony – jeżeli warunki lokalne tego wymagają – zamknięciem przeciwzalewowym oraz zagłębienie do wyczerpywania wody.

3. Jeśli prognozowany, wg warunków hydrogeologicznych, najwyższy poziom wody gruntowej będzie poniżej zainstalowanego zestawu wodomierzowego w studzience

				wodomierzowej, dopuszcza się stosowanie studzienki spełniającej tylko wymagania ust. 2 pkt 1), jeżeli z poziomu terenu będzie możliwy montaż, demontaż i plombowanie wodomierza oraz odczyt jego wskazań.
29.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 128	Ustępy 1 i 2 umieścić w kolejności wynikającej z rosnącej mocy cieplnej kotła (zamienić kolejność)	<p>§ 128.1. Dopuszcza się zainstalowanie kotła na paliwo stałe o mocy cieplnej nominalnej do 10 kW w budynku, o którym mowa w § 124 ust. 3, na poziomie ogrzewanych pomieszczeń, w pomieszczeniu niebędącym pomieszczeniem mieszkalnym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) o kubaturze wynikającej ze wskaźnika 4 m³/kW nominalnej mocy cieplnej kotła, lecz nie mniej niż 30 m³, 2) spełniającym warunki dotyczące wentylacji, o których mowa w § 142 ust. 9, 3) posiadającym przewody kominowe określone w § 132 ust. 1 i 2 oraz § 137 ust. 1, 4) zapewniającym dopływ powietrza do spalania w ilości, co najmniej 10 m³/h na 1 kW nominalnej mocy cieplnej kotła

				<p>– odpowiadającym wymaganiom określonym w Polskiej Normie dotyczącej kotłowni wbudowanych na paliwo stałe.</p> <p>2. Kocioł na paliwo stałe o mocy cieplnej nominalnej do 25 kW instaluje się w wydzielonym pomieszczeniu technicznym zlokalizowanym na kondygnacji podziemnej, na poziomie ogrzewanych pomieszczeń lub w innym pomieszczeniu, w którym dopuszcza się instalowanie kotła o większej mocy cieplnej nominalnej. Skład paliwa umieszcza się w wydzielonym pomieszczeniu technicznym w pobliżu kotła lub w pomieszczeniu, w którym znajduje się kocioł. Pomieszczenie, w którym zainstalowany jest kocioł, oraz pomieszczenia składu paliwa odpowiadają wymaganiom określonym w Polskiej Normie dotyczącej kotłowni wbudowanych na paliwo stałe.</p>
30.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 129 ust. 4	Im większa pojemność wanny wychwytującej tym mniejsze niebezpieczeństwo skażenia środowiska w przypadku awarii.	4. W magazynie oleju opałowego wykonuje się, na części lub całości pomieszczenia, izolację szczelną na przenikanie oleju w postaci wanny wychwytującej, mogącej w przypadku awarii pomieścić olej o objętości, co najmniej jednego zbiornika.

31.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 132 ust. 4 pkt 2	Brak określenia, na jakiej długości może być odchylony przewód kominowy do wentylacji grawitacyjnej.	2) jest prowadzony pionowo do góry, przy czym dopuszcza się jednorazowe odchylenie od pionu do 30° na odcinku nieprzekraczającym 2,0 m;
32.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 132 ust. 4 pkt 2	Proponujemy dodanie pkt 2a i 2b. Dotychczas nieunormowana jednoznacznie kwestia stosowania łączników dla wentylacji grawitacyjnej pozwala na nadużycia ze strony projektantów zarówno przy nowo projektowanych budynkach jak i podczas modernizacji istniejących obiektów w stosunku do obecnych standardów. Utrudnia to również właściwe opiniowanie takich rozwiązań. Zastosowanie łącznika o proponowanych parametrach nie wpływa na spadek wydajności poniżej przewidzianych przez PN-83/B-03430 2.1.2.	2a) dopuszczalne jest stosowanie łączników dla przyłącza otworu wywiewnego wentylacji grawitacyjnej o maksymalnej długości nie przekraczającej 2 m ze wznosem 5' w kierunku komina, zgodnych z § 132 ust. 4 pkt 1 ; 2b) na każdy m.b. łącznika dla przyłącza otworu wywiewnego wentylacji grawitacyjnej musi przypadać dodatkowo, co najmniej 2m.b. wysokości pionowych przewodów kominowych wynikających z § 132 ust. 4 pkt 3;
33.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 132 ust. 4 pkt 3	Proponujemy zmianę brzmienia pkt 3. Na wydajność komina poza jego wysokością ma również wpływ jego powierzchnia przekroju, a strumień objętości powietrza wentylacyjnego określony w PN można osiągnąć również poprzez zastosowanie na przykład kilku przewodów kominowych.	3) wysokość i powierzchnia przekroju pionowych przewodów od górnej krawędzi otworu wywiewnego w pomieszczeniu do otworu wylotowego na dachu zapewnia wydajności przy odpowiednim wydatku powietrza bez udziału siły wiatru zgodnie z

			<p>Korekta pozwoli uniknąć nieproporcjonalnie wysokich kominów w przypadku jednokondygnacyjnych budynków z dachem płaskim, bądź o niskim spadzie.</p>	<p>Polską Normą dotyczącą wymagań dla wentylacji w budynkach mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego i użyteczności publicznej</p> <p>Dodać nowy pkt w Załączniku nr 1 odnoszący się do §132 ust. 4 pkt 3 i przywołujący PN-83/B-03430 2.1.2.</p>
34.	<p>Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki</p>	§ 132 ust. 4	<p>Wymagania zawarte w ust. 4 § 132 dla przewodów kominowych do wentylacji grawitacyjnej nie określają klasy reakcji na ogień dla przewodów kominowych do wentylacji grawitacyjnej. Proponuje się dodać pkt 5.</p> <p>Przy pożarze w lokalu obsługiwanego przez przewody kominowe do wentylacji grawitacyjnej, czego wykluczyć nie można, z automatu przewodami kominowymi do wentylacji grawitacyjnej samorzutnie popłyną ponad dach toksyczne produkty spalania o wysokiej temperaturze. Stąd przewody kominowe do wentylacji grawitacyjnej, aby mogły zapobiec ewentualnemu rozprzestrzenianiu się toksycznego dymu wewnątrz budynku powinny być w należyłym stanie technicznym oraz powinny być wykonane z materiałów</p>	<p>§ 132 ust. 4:</p> <p>[...]</p> <p>5) spełnia warunki określone dla przewodów spalinowych i dymowych w § 262 ust. 4 oraz § 263.</p>

			<p>ogniotrwałych tak jak przewody kominowe dymowe.</p> <p>Nie zapominajmy, że przewody kominowe do wentylacji grawitacyjnej, które biegną wewnątrz budynku muszą spełniać wymagania z § 205 ust.1.</p> <p>§ 205. 1. W przypadku budynku i urządzenia z nim związanego ogranicza się możliwość powstania pożaru, a w razie jego wystąpienia zapewnia się:</p> <p>1) zachowanie nośności konstrukcji przez określony czas;</p> <p>2) ograniczenie rozprzestrzeniania się ognia i dymu wewnątrz budynku;</p>	
35.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 133 pkt 2	<p>Proponujemy zmianę brzmienia pkt 2. Wiele istniejących budynków mieszkalnych w Polsce posiada zbiorcze przewody wentylacji grawitacyjnej, dlatego podobnie jak w przypadku § 80 należy jednoznacznie określić, jakich obiektów nie dotyczy ten przepis, ponieważ niemożliwe jest dostosowanie np. tak zwanej wielkiej płyty do obecnie obowiązujących przepisów.</p>	<p>2) zbiorczych przewodów wentylacji grawitacyjnej, z wyłączeniem lokali mieszkalnych w istniejącym budynku podlegającym przebudowie,</p>

36.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 133 pkt 3	<p>Proponujemy zmianę brzmienia pkt 3. Z uwagi na cyrkulację powietrza obejmującą powierzchnię całego mieszkania, użytkowanie indywidualnych wentylatorów wyciągowych w którymkolwiek z pomieszczeń mieszkania pozostaje szkodliwe dla prawidłowego funkcjonowania urządzeń gazowych z grawitacyjnym odprowadzaniem spalin do przewodów spalinowych. Lokal mieszkalny powinien być traktowany jako całość pod względem przemieszczania się powietrza między różnymi pomieszczeniami. Drzwi między pokojami nie są szczelne i dla gazu jakim jest powietrze nie stanowią przeszkody, dlatego urządzenie zamontowane w kuchni i pobierające powietrze z tego pomieszczenia pośrednio pobiera również powietrze z innych pomieszczeń na zasadzie działania naczyń połączonych. W związku z powyższym cały lokal powinien być traktowany jako miejsce z którego kocioł pobiera powietrze do spalania.</p> <p>Szkodliwe działanie indywidualnych wentylatorów wyciągowych w równym stopniu odnosi się zarówno do przewodów spalinowych jak i dymowych.</p>	3) indywidualnych wentylatorów wyciągowych w mieszkaniach , w których znajdują się wloty do przewodów spalinowych oraz dymowych ,
-----	--------------------------------------	-------------	---	---

37.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 133	<p>Proponuje się dodanie pkt 4. Praca urządzenia powoduje wytworzenie wyższego ciśnienia niż ciśnienie wynikające z ciągu w przewodzie, Dlatego może dojść do wtłoczenia zanieczyszczonego powietrze z jednego mieszkania do innego lokalu w pionie. Konstrukcja wentylatora osiowego ponadto ogranicza czynną powierzchnię poniżej 160 cm², tym samym uniemożliwiając prawidłową wymianę powietrza w pomieszczeniu, w chwili gdy wentylator jest wyłączony. Z uwagi na fakt, iż wiele budynków mieszkalnych w Polsce posiada zbiorcze przewody wentylacji grawitacyjnej, stosowne jest ponowne wprowadzenie tego przepisu, jako wykładni dla właścicieli lokali budynków wielorodzinnych.</p>	4) indywidualnych wentylatorów wyciągowych na przyłączach zbiorczych przewodów wentylacji grawitacyjnej.
38.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 140 ust. 5	<p>W związku z przywołaniem w § 140 ust.1 normy PN-B-03430:1983+Az3:2000, możliwość stosowania systemów wentylacji regulowanych wg zapotrzebowania bywa kwestionowana. W związku z dążeniem do ciągłego polepszania oszczędności energii zużywanej w budynkach takie systemy powinny być pierwszym wyborem dla projektantów. O zaletach z ich stosowania</p>	5. Strumień powietrza w instalacji wentylacji jest regulowany na podstawie parametrów wynikających ze sposobu użytkowania pomieszczeń. Poza okresem użytkowania pomieszczeń, dla instalacji o działaniu ciągłym, minimalna intensywność wymiany powietrza jest określona na podstawie wielkości emisji zanieczyszczeń w pomieszczeniach, przy czym w żadnym przypadku nie jest ona mniejsza niż 0,4

			<p>świadczy wiele prac naukowo-badawczych, w tym zalecenia projektu uchwały Rady Ministrów „Długoterminowa Strategia Renowacji”.</p> <p>Uwzględniając powyższe proponuje się zmianę redakcji przepisu z § 140 ust. 5. Zaproponowana wielkość strumienia dla pomieszczeń nieużytkowanych została podana wg informacji zawartych PN-EN 16798-1:2019.</p>	<p>m³/h*m² powierzchni każdego z pomieszczeń.</p>
39.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 142 ust. 9	<p>Proponujemy zmianę brzmienia ust. 9. Stosowanie mechanicznej wentylacji wyciągowej stanowi realne zagrożenie dla prawidłowego procesu palenia oraz odprowadzania spalin w urządzeniach grzewczych zasilanych paliwem stałym, ciekłym i gazowym z atmosferycznym odprowadzaniem spalin, bez względu w jakim pomieszczeniu w obrębie mieszkania wspomniana wentylacja funkcjonuje. Koniecznym jest zmiana zapisu w proponowanej formie. Z uwagi na fakt iż indywidualny wentylator wyciągowy oraz mechaniczna wentylacja wyciągowa nie są tożsame proponowane zmiany w § 141 ust. 3 oraz § 150 ust. 9.</p>	<p>§ 142.</p> <p>[...]</p> <p>9. W mieszkanu z paleniskiem na paliwo stałe, płynne lub z urządzeniami gazowymi pobierającymi powietrze do spalania z pomieszczenia i z grawitacyjnym odprowadzaniem spalin przewodem od urządzenia stosowanie mechanicznej wentylacji wyciągowej jest zabronione.</p>

			<p>nie wykluczają się wzajemnie i zachodzi konieczność dokonania zmian w obu przypadkach.</p> <p>Usunięcie przyczyny wadliwego funkcjonowania urządzenia grzewczego, w postaci mechanicznej wentylacji wywiewnej lub wentylatora wyciągowego, użytkowanego w odrębnym pomieszczeniu, może okazać się trudnym do wykonania dla osób będących pod wpływem oddziaływania tlenku węgla. Tym cięższe do wykonania pozostanie dla osób niepełnosprawnych, dla których przemieszczanie się między pomieszczeniami stanowi określoną trudność.</p>	
40.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 148 ust. 2 -4	<p>Proponujemy zmianę zapisu § 148 ust. 2 - 4 poprzez wykreślenie zaznaczonych w tabeli obok fragmentów tekstu . Zgodnie z jednoznacznym stanowiskiem Komisji Europejskiej <i>Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Europy Nr 305/2011</i> i zapisami w Ustawie o wyrobach budowlanych kominy, przewody spalinowe i powietrzno-spalinowe są wyrobami budowlanymi i w związku z tym jako wyroby budowlane podlegają ocenie zgodności w systemie 2+, nie mogą być zatem traktowane jako element wyposażenia gazowych urządzeń grzewczych, gdyż mają dużo szersze zastosowanie w budownictwie</p>	<p>§ 148 1. Zaopatrzenie budynku w gaz oraz instalację gazową odpowiada potrzebom użytkowym i warunkom wynikającym z własności fizykochemicznych gazu oraz warunkom technicznym przyłączenia do sieci gazowej, określonym przez dostawcę gazu.</p> <p>2. Instalację gazową zasilaną z sieci gazowej stanowi układ przewodów za kurkiem głównym, prowadzonych na zewnątrz lub wewnątrz budynku, wraz z armaturą, kształtkami i innym wyposażeniem, urządzeniami gazowymi a także urządzeniami do pomiaru zużycia gazu.</p>

(inna dyrektywa i sposób wprowadzenia na rynek). Obecny zapis poprzez jego niejednoznaczność traktowany jest przez różne podmioty jako droga obejścia przepisów budowlanych z całą ich konsekwencją (brak odbiorów, niezgodność z przepisami pożarowymi i ochrony środowiska, przeglądów kominiarskich itd.). Podtrzymanie dotychczasowej treści w proponowanym kształcie zapisu § 148 będzie w sprzeczności z przepisami Unii Europejskiej, a także krajowymi przepisami dotyczące klasyfikacji wyrobów budowlanych. W Rozdziale 7, dotyczącym instalacji gazowych w § 148 w ust. 2, 3 oraz 4 użyto sformułowania „urządzenia gazowe oraz przewody spalinowe lub powietrzno-spalinowe jeżeli są one elementami wyposażenia urządzeń gazowych.” Takie sformułowanie powoduje niewłaściwą interpretację dyrektyw Unii Europejskiej:

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/426 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie urządzeń spalających paliwa gazowe oraz uchylecia dyrektywy 2009/142/WE, gdyż rozporządzenie to nie obejmuje przewodów spalinowych i powietrzno-spalinowych powszechnie nazywanych kominami, które są wyrobami budowlanymi i podlegającymi pod

~~urządzeniami gazowymi oraz przewodami spalinowymi lub powietrzno-spalinowymi, jeżeli są one elementem wyposażenia urządzeń gazowych.~~

3. Instalację gazową zasilaną gazem płynnym ze stałych zbiorników lub baterii butli, znajdujących się na działce budowlanej na zewnątrz budynku, stanowi układ przewodów za głównym zaworem odcinającym instalację zbiornikową, butle lub kolektor butli prowadzonych na zewnątrz lub wewnątrz budynku, wraz z armaturą, kształtkami i innym wyposażeniem, **urządzeniami gazowymi z wyposażeniem**, a także urządzenia do pomiaru zużycia gazu.

~~urządzenia gazowe z wyposażeniem. oraz przewody spalinowe lub powietrzno-spalinowe odprowadzające spaliny bezpośrednio poza budynek lub do przewodów w ścianach.~~

4. Instalację gazową zasilaną gazem płynnym z indywidualnej butli, znajdującej się wewnątrz budynku, stanowi butla gazowa, urządzenie redukcyjne przy butli, przewód z armaturą, kształtkami i innym wyposażeniem, a także urządzenie gazowe.

		<p>wymagania <i>Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego NR 305/2011</i> (ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych).</p> <p>W dyrektywie <i>GAR 2016/426 UE w sprawie urządzeń spalających paliwa gazowe</i> znajduje się 113 norm zharmonizowanych dotyczących urządzeń gazowych, a szczególnie norm dotyczących kotłów gazowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PN-EN 303-3:2002/AC:2007 „Kotły grzewcze -- Część 3: Kotły grzewcze na paliwa gazowe -- Konstrukcje zespolone -- Kocioł i palnik” -PN-EN 15502-1+A1:2015-10 „Kotły grzewcze opalane gazem- Część 1: Ogólne wymagania i badania. -PN-EN 15502-2-1:2013-04 „Kotły grzewcze opalane gazem- Część 2-1: Szczegółowa norma dotycząca urządzeń typu C i typu B2, B3 oraz urządzeń B5 o obciążeniu cieplnym nieprzekraczającym 1 000 kW. <p>W żadnych normach zharmonizowanych z dyrektywą <i>GAR 2016/426 UE</i> nie ma wymagań technicznych dotyczących przewodów spalinowych i powietrzno-spalinowych oraz deklarowania zgodności z wymaganiami przepisów Unii Europejskiej.</p> <p>Brak tych wymagań w w/w dyrektywie spowodowany jest faktem, że przewody spalinowe i powietrzno-spalinowe są zakwalifikowane jako wyroby budowlane i objęte są <i>Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego</i></p>	<p>~~wraz z przewodami spalinowymi lub powietrzno-spalinowymi, jeżeli stanowią one element składowy urządzeń gazowych.~~</p>
--	--	---	---

NR 305/2011 w załączniku IV p. 6, a dodatkowo w powyższym rozporządzeniu jest wykaz norm zharmonizowanych, w których podano szczegółowo wymagania techniczne dla przewodów spalinowych i powietrzno-spalinowych jako kominów, a są to następujące normy:

- PN-EN 14989-1:2009 „Kominy -- Wymagania i metody badań metalowych kominów i kanałów doprowadzających powietrze, wykonanych z dowolnego materiału, przeznaczonych do urządzeń z zamkniętą komorą spalania -- Część 1: Pionowe nasady powietrzno-spalinowe kominów przeznaczonych do urządzeń gazowych typu C6”

- PN-EN 14989-2:2009 „Kominy -- Wymagania i metody badań metalowych kominów i kanałów doprowadzających powietrze, wykonanych z dowolnego materiału, przeznaczonych do urządzeń z zamkniętą komorą spalania -- Część 2: Kanały spalin i kanały doprowadzające powietrze do zamkniętych komór spalania”

Podsumowując należy w § 148 ust. 2-4 usnąć w całości sformułowanie „przewody spalinowe lub powietrzno-spalinowe” jako części instalacji gazowych gdyż przewody spalinowe i powietrzno-spalinowe należą do grupy wyrobów budowlanych i nie są częścią instalacji gazowych ani też urządzeń gazowych.

Zmiana ta spowoduje, że znowelizowane warunki będą zgodne z prawem Unii Europejskiej i krajowymi przepisami dotyczącymi klasyfikacji wyrobów

			<p>budowlanych. Pozostawienie proponowanego zapisu jest niezgodne z obowiązującym prawem Unii Europejskiej i może wprowadzić tzw. chaos prawny w interpretacji przepisów oraz oceny właściwości użytkowych przewodów spalinowych i powietrzno-spalinowych. Brak jest uzasadnienia na przyjmowanie odrębnych kryteriów oceny instalacji spalinowych – kominowych przeznaczonych do gazowych kotłów kondensacyjnych. Producenci kotłów kondensacyjnych nie są bowiem producentami kominów i systemów kominowych i w tym zakresie nie posiadają właściwych kompetencji technicznych do oceny systemów kominowych.</p>	
41.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 162 ust.3	<p>Urządzeniami gazowymi typu C są nie tylko gazowe ogrzewcze powietrza typu C, ale także kotły gazowe typu C, które są także objęte wymaganiami § 168. A więc kotły gazowe typu C nie mogą być zamontowane w pomieszczeniu mieszkalnym nawet jak spełniają warunek zastosowania koncentrycznego przewodu powietrzno-spalinowego.</p>	<p>3. Urządzenie gazowe z zamkniętą komorą spalania, przez co rozumie się urządzenie typu C, może być instalowane w pomieszczeniu mieszkalnym, niezależnie od rodzaju występującej w nim wentylacji, pod warunkiem zastosowania koncentrycznego przewodu powietrzno-spalinowego, przy spełnieniu warunków, o których mowa w ust. 1 i 2 oraz § 167.</p>
42.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 166 ust.5 pkt. 2	<p>Zmiany zaproponowane w § 166 w ust. 5 pkt 2 mają za zadanie uwzględnienie wytycznych europejskich, które w dotychczasowych zapisach Rozporządzenia odnosiły się jedynie do norm krajowych.</p>	<p>§ 166 ust. 5[...]</p> <p>2) wykonania dla kotłów z zamkniętą komorą spalania i z palnikami nadmuchowymi przewodu spalinowego o przekroju poprzecznym nie mniejszym niż</p>

			<p>Propozycja zmiany zapisu pkt 2 ust. 5 w § 166 dotyczy rozszerzenia możliwości stosowania zbiorczych przewodów spalinowych dla podłączenia kilku kotłów z zamkniętą komorą spalania tzw. "kaskady" w przypadku zabezpieczenia ich w indywidualne czujniki zaniku ciągu i zwrotne zawory spalinowe uniemożliwiające przedostawanie się spalin do niepracujących kotłów . Takie rozwiązanie ma taką samą funkcję jak opisane powyżej w tym punkcie zabezpieczenia przed włączeniem kotła w przypadku braku ciągu (tj. niemożliwości odprowadzania spalin) w przewodzie spalinowym. Technika ta jest powszechnie stosowana i sprawdzona przez wieloletnie doświadczenia praktycznie u wszystkich znaczących się producentów kotłów w przypadku tworzenia podłączenia "kaskadowego" . Umożliwi to stosowanie prostszych , a równie technicznie bezpiecznych układów wielopodłączeniowych kotłów z zamkniętą komorą spalania .</p>	<p>1,6 sumy przekrojów przewodów odprowadzających spaliny z poszczególnych kotłów , a także wyposażenie wylotu przewodu spalinowego w czujnik zaniku ciągu kominowego, włączającego równocześnie wszystkie kotły lub umieszczenie we wszystkich kotłach indywidualnych czujników zaniku ciągu oraz zainstalowanie na przewodach spalinowych zaworów zwrotnych zabezpieczających niepracujące kotły przed zwrotnym napływem spalin.</p>
43.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 176 ust. 3	<p>Proponujemy wprowadzić zmianę w wymaganiu odnośnie odłączania przeciwpożarowym wyłącznikiem prądu zasilania od dźwigów. Po wykryciu pożaru i wysłaniu informacji do sterowania dźwigu (rozłączenie bez potencjałowych styków przekaźnika systemu ppoż.) dźwig automatycznie realizuje jazdę kabiny do przystanku wyznaczonego do ewakuacji</p>	<p>3. Przeciwpożarowy wyłącznik prądu, odcinający dopływ prądu do wszystkich obwodów, z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, w tym dźwig do czasu automatycznego zjazdu kabiny na przystanek wyznaczony do ewakuacji, których funkcjonowanie jest niezbędne podczas pożaru, stosuje się w</p>

			<p>pasażerów i otwiera drzwi. Żeby mógł to zrobić konieczne jest normalne zasilanie elektryczne. Praca dźwigów (nieprzeznaczonych do zwalczania pożaru) potrzebna jest na krótko (kilkadziesiąt sekund) podczas pożaru (po wykryciu pożaru). Po tym czasie zasilanie może być odłączone.</p>	<p>strefie pożarowej o kubaturze przekraczającej 1000 m³ lub zawierającej strefę zagrożoną wybuchem.</p>
44.	<p>Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki</p>	§ 185	<p>Zapis tej treści jest konieczny gdyż do tej pory spotykamy się z tym, że to operatorzy telekomunikacyjni wykonują na własny koszt okablowanie do lokali w szczególności światłowodowe co stanowi własność operatora, a kolejni operatorzy światłowodowi mają problem z dostępem do klienta końcowego na równych warunkach gdyż muszą poddzierżawiać kabel do lokalu za około 35 zł netto co powoduje, że usługa operatora przestaje być rentowna. Dotyczy to również rury osłonowej pozwalającej na wprowadzenie kabli do budynku, gdyż jest to skuteczny element blokowania dostępu do budynku dla innych operatorów, gdy takie przyłącze wykona jeden z operatorów.</p>	<p>§ 185. Instalacją telekomunikacyjną, o której mowa w § 48, zwaną dalej „instalacją telekomunikacyjną”, jest zainstalowany i połączony pod względem technicznym i funkcjonalnym układ jej elementów wykonany zgodnie z Polską Normą dotyczącą planowania i wykonywania instalacji wewnątrz budynków. Instalacja telekomunikacyjna budynku użyteczności publicznej, wielorodzinnych począwszy od przełącznicy budynkowej (Punktu Styku z operatorami Telekomunikacyjnymi) do zakończeń kabli w lokalach i pomieszczeniach wraz z kanalizacją telekomunikacyjną budynku pozwalająca na wprowadzenie kabli do budynku stanowi integralną część z budynkiem.</p> <p>Propozycja stanowi wypełnienie ustaleń ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci</p>

				telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1815)
45.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 187 pkt 1	<p>Szafka TSM lokalowa bezwzględnie musi być wyposażona w zasilanie elektryczne 230V. W szafce TSM operatorzy instalują rutery lub modemy kablowe oraz bramki światłowodowe FTTH, które wymagają zasilania elektrycznego.</p> <p>Często się zdarza, że szafki TSM są tak małe (szczególnie w środku), że operator nie jest w stanie zainstalować w nich urządzeń aktywnych bez „połamania” kabli połączeniowych, które to urządzenia w efekcie trzeba postawić na podłodze w przedpokoju co nie wygląda ładnie i zaprzecza przeznaczeniu szafki TSM.</p>	<p>§ 187. Instalację telekomunikacyjną budynku mieszkalnego wielorodzinnego stanowią w szczególności elementy, o których mowa w § 186, oraz:</p> <p>1) telekomunikacyjne skrzynki mieszkaniowe, zlokalizowane w pobliżu drzwi wejściowych do lokalu mieszkalnego, służące w szczególności umieszczeniu doprowadzonych do nich zakończeń kabli, umieszczeniu urządzeń aktywnych lub (i) pasywnych, z doprowadzeniem zasilania elektrycznego, a także umożliwiające dystrybucję sygnału w lokalu mieszkalnym; minimalne wymiary wewnętrzne w TSM przeznaczone na montaż urządzeń nie powinny być mniejsze niż 300/400/90 mm.</p> <p>[...]</p>
46.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 188a	Należy wprowadzić zapisy do zabudowy jednorodzinnej, gdyż jest to około 50% lokali budowanych w skali roku w Polsce. Największym	§ 188a. 1. Budynek mieszkalny jednorodzinny wyposaża się w światłowodową infrastrukturę telekomunikacyjną budynku, w tym kable światłowodowe wraz z osprzętem

			<p>kosztem dla operatora jest ułożenie światłowodu do budynku jednorodzinne od granicy działki do zakończenia gniazda światłowodowego, gdzie niejednokrotnie trzeba zrywać kostkę brukową czy przekopywać ogród oraz wykonywać odwierty w ścianach budynku.</p> <p>Koszt położenia mikro kanalizacji światłowodowej np. fi 14 mm (około 2 zł /1m) w wykopie dla kabla elektrycznego lub domofonowego między przyłączem elektrycznym, a budynkiem w trakcie budowy jest znikomy w stosunku do kosztów, jakie trzeba ponieść, gdy kabel światłowodowy jest układany już po zakończeniu budowy.</p>	<p>instalacyjnym i urządzeniami telekomunikacyjnymi, począwszy od przełącznicy światłowodowej umieszczonej w szafce lub skrzynce światłowodowej zlokalizowanej w bezpośrednim sąsiedztwie szafy przyłącza elektrycznego na granicy działki do wyjścia gniazda światłowodowego wewnątrz budynku np. w szafce TSM z zakończeniami kabli budynkowych. Minimalne wymagania dla instalacji światłowodowej określono w § 191 ust. 4.</p> <p>2. Kable światłowodowe należy układać w osłonach do tego przeznaczonych pozwalających na ich ewentualną wymianę.</p>
47.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 189	<p>Za wcześnie jest obecnie na ograniczenie ilości kabli dla operatorów do jednego kabla światłowodowego między PB a TSM w lokalu gdyż ograniczy to konkurencję na rynku telekomunikacyjnym lub zmusi operatorów telekomunikacyjnych koncentrycznych i parowych na przejście na technologię światłowodową. W</p>	<p>§ 189. Budynek mieszkalny wielorodzinny wyposaża się w światłowodową, koncentryczną i parową infrastrukturę telekomunikacyjną budynku przeznaczoną dla operatorów telekomunikacyjnych, w tym kable światłowodowe, koncentryczne i LAN wraz z osprzętem instalacyjnym i urządzeniami telekomunikacyjnymi, począwszy od przełącznicy budynkowej do zakończeń kabli w każdej</p>

			rejonach gdzie powstaje nowy budynek a operator ma już wybudowaną sieć w innych budynkach w oparciu o kable koncentryczne lub parowe przejście na technologię FTTH spowoduje dla niego dodatkowe koszty lub na konieczność wybudowania własnego okablowania koncentrycznego lub LAN między PB a TSM.	telekomunikacyjnej skrzynce mieszkaniowej.
48.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 190 ust. 1	Konieczne jest dodanie określenia (Punkt Styku z operatorami telekomunikacyjnymi) z poprzedniej wersji Warunków Technicznych Rozdział 8A gdyż często się zdarza, że przełącznice budynkowe są projektowane przez projektantów w innych miejscach niż na poziomie 0 lub -1 budynku co powoduje, że operatorzy telekomunikacyjni muszą dochodzić z własnymi kablami czy urządzeniami do szafek budynkowych usytuowanych w różnych miejscach budynku co powoduje wiele niekorzystnych aspektów w tym np. Konieczność rozszczelniania przepustów ogniowych P.poż w szachtach, wieszania szafek operatorów na klatkach schodowych lub w	§ 190. 1. Przełącznica budynkowa (Punkt Styku z operatorami telekomunikacyjnymi) spełnia następujące warunki: 1) jest usytuowana w odrębnym pomieszczeniu technicznym, zgodnym z warunkami technicznymi określonymi [.....]

			szachtach gdzie miejsca czasem starczy dla tylko jednego operatora itd. Najczęściej są to błędy projektowe (można dać przykłady).	
49.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 190 ust. 1 pkt 2 i 3	<p>Należy pozostawić do stosowania w instalacji budynkowej FTTH jedynie złącza na kabłe światłowodowe SC/APC gdyż praktycznie wszystkie urządzenia końcowe aktywne i pasywne stosowane obecnie w instalacjach FTTH mają złącza SC/APC. Większa różnorodność złącz spowoduje konieczność zaopatrzenia technika instalatora w większą ilość różnych kabli połączeniowych co nie jest dobre i podniesie koszty wykonania instalacji.</p> <p>Zapis o rejestrowanym dostępie do przetącznic budynkowych jest bardzo dobry ale nie zawsze w budynku jest ochrona w związku z tym taki zapis powinien być rozszerzony o możliwość montażu kamery systemu CCTV.</p>	<p>2) wykorzystuje się złącza światłowodowe jednomodowe typu SC/APC;</p> <p>3) jest odpowiednio zabezpieczona przed wpływem niekorzystnych czynników zewnętrznych oraz dostępem osób nieuprawnionych, a dostęp do niej powinien być rejestrowany lub monitorowany;</p>

50.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 191 ust. 5 pkt 3	Ze względu na wejście w 2022 r. LTE i GSM w pasmo 700 MHz należy już teraz ograniczyć pasmo górne przenoszenia anten UHF do 690 MHz. Zysk kierunkowy anten VHF na pasmo 174 – 230 MHz nie powinien być mniejszy niż 5 dBi a nie 14 dBi jest to błąd z poprzedniej wersji Warunków technicznych dla budynków.	3) zestaw antenowy zapewniający: a) pasmo przenoszenia od 87,5 do 108 MHz, od 174 do 230 MHz oraz od 470 do 690 MHz przy odpowiednio równomiernych charakterystykach częstotliwościowych, b) zysk kierunkowy nie mniejszy niż 5 dBi dla zakresu od 174 do 230 MHz oraz 14 dBi dla zakresu od 470 do 690 MHz,
51.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 192 ust. 2	Po wyrazie „mebli” postawić przecinek.	(…) przystosowany jest do przewozu mebli, chorych na noszach i osób niepełnosprawnych
52.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 193 ust. 1	Proponujemy uściślić warunki dostępu do dźwigu. Wyjście pasażerów z kabin dźwigów nie powinno być blokowane przez użytkowników pomieszczeń na danej kondygnacji. Pasażerowie powinni mieć możliwość wyjścia z kabiny bezpośrednio na korytarz (hol) połączony z klatką schodową.	§ 193. 1 Zapewnia się bezpośredni dostęp do dźwigu z każdej kondygnacji użytkowej. Nie dotyczy to kondygnacji nadbudowanej lub powstałej w wyniku adaptacji strychu na cele mieszkalne lub inne cele użytkowe.

53.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 195 ust. 3	<p>Proponujemy usunąć wyrazy „w szczególności”.</p> <p>Po nich występuje wyraz „jeżeli”, który wystarczająco wyraża warunek.</p> <p>W obecnym brzmieniu może być odczytywane, że warunek, o którym mowa w ust. 1 nie dotyczy poszczególnych typów dźwigów, a już szczególnie nie dotyczy, gdy są zastosowane specjalne rozwiązania.</p>	<p>3. Warunek, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy dźwigu z napędem hydraulicznym, dźwigu towarowego małego, dźwigu z maszynownią dolną lub boczną oraz dźwigu z wciągarką bezreduktorową, jeżeli zastosowano w nieoddylatowanym szybie dźwigowym zabezpieczenia przed przenoszeniem drgań z prowadnic jezdnych na konstrukcję budynku, tak aby poziom hałasu i drgań przenikających do pomieszczenia mieszkalnego nie przekraczał wartości określonych w Polskich Normach, o których mowa w ust. 2.</p>
54.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 196 ust. 2	<p>Proponujemy zmienić szyk wyrazów w pierwszym zdaniu. Zmieniony szyk będzie lepiej pasował do informacji podanej w zdaniu drugim.</p>	<p>2. Nie sytuuje się pomieszczenia mieszkalnego obok maszynowni dźwigu. Nie dotyczy to kondygnacji nadbudowanej lub powstałej w wyniku adaptacji strychu na cele mieszkalne, z zachowaniem warunków określonych w § 88.</p>

55.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 196 ust. 3	Proponujemy wymaganie rozszerzyć na dźwigi bez maszynowni. W tym przypadku, urządzenia do podnoszenia (belki, haki itp.) potrzebne są w szybie.	3. Maszynownia dźwigu oraz szymb dźwigu bez maszynowni wyposażone są w urządzenia umożliwiające podnoszenie elementów instalacji dźwigowej.
56.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 198	Jeśli pod szymbem są pomieszczenia dostępne dla ludzi, to zarówno przeciwwaga (dźwig elektryczny cierny), jak i masa równoważąca (dźwig hydrauliczny) powinny być wyposażone w chwytacze. Proponujemy w drugim zdaniu dopisać masę równoważącą.	§ 198 (...) Nie dotyczy to przypadków, gdy strop pod szymbem dźwigu wytrzymuje obciążenie zmienne co najmniej 5000 N/m ² , a pod trasą jazdy przeciwwagi i masy równoważącej znajduje się filar oparty na stałym podłożu lub gdy przeciwwaga i masa równoważąca wyposażone są w chwytacze.
57.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 215 ust. 9	W pierwszym użyciu wyrazu „rozprzestrzeniania” jest błąd odmiany, należy zmienić końcówkę. Powinno być „ rozprzestrzenianie ”.	
58.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 290 ust. 4	Poprawić odmianę wyrazów.	4. Szerokości użytkowej chodnika usytuowanego bezpośrednio przy ścianie zewnętrznej budynku nie zawęża: 1) w pozycji otwartej lub zamkniętej:

				<p>a) skrzydło drzwiowe lub okienne, b) krata, c) okiennica, d) inna osłona; 2) pochylnia i zewnętrzne schody.</p>
59.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 301 ust. 1	<p>Proponujemy doprecyzowanie pojęcia „przeszklenie”. Właściwie wszystkie okna połaciowe posiadają pakiety szybowe, składające się z 2 lub więcej warstw szkła. Trudno wywnioskować czy pojęcie „przeszklenie” dotyczy wszystkich szyb pakietu, czy może chodzi o jedną z jego warstw. Zakładamy, że nie dotyczy to wszystkich warstw pakietu szybowego, w szczególności, że nie dotyczy to szyb wewnętrznych w przypadku okien 3 lub więcej szybowych – takich rozwiązań nie ma też na rynku, lub są bardzo trudno dostępne.</p> <p>Jeśli zaś wymóg podwyższonej wytrzymałości ma dotyczyć jednej warstwy, to należy doprecyzować, o którą warstwę chodzi – zewnętrzną czy wewnętrzną.</p> <p>Z punktu widzenia bezpieczeństwa użytkownika, okna połaciowe, którego krawędź znajduje się ponad 3 m nad poziomem podłogi, kluczowym jest zapewnienie podwyższonej wytrzymałości szyby zewnętrznej. Nie ma uzasadnienia dla</p>	<p>§ 301.1. Zewnętrzne przeszklenie ze szkła lub innego materiału o podwyższonej wytrzymałości [...]</p>

uznania, że to szyba wewnętrzna powinna charakteryzować się podwyższoną wytrzymałością. Jej usytuowanie (3 m nad podłogą) pozostaje bowiem poza zasięgiem czynników, które mogłyby spowodować jej uszkodzenie. W praktyce nie odnotowano w Polsce przypadków uszkodzenia szyby wewnętrznej okna usytuowanego na takiej lub zbliżonej wysokości. W tym kontekście, nie znajduje uzasadnienia ekonomicznego dla stosowania okna połaciowego, w których zarówno szyby zewnętrzna i wewnętrzna miałyby podwyższoną wytrzymałość. Takie rozwiązania co prawda istnieją na rynku, ale stanowią raczej niszę z kategorii PREMIUM. Wg. informacji od producentów, stanowią one około 8-10% sprzedaży. Ich cena jest około 70% wyższa od okna standardowego, o takim samym współczynniku Uw.

Ten argument należy szczególnie wziąć pod uwagę w kontekście i tak wysokiej dynamiki wzrostu cen materiałów budowlanych. Projektowane regulacje nie powinny dodatkowo tej dynamiki jeszcze napędzać.

60.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 301 ust. 1 pkt 1	Doprecyzowania wymaga pojęcie krawędzi okna połaciowego usytuowanego 3 m nad poziomem podłogi. Nie jest jasne, o którą krawędź chodzi – dolną czy górną? Wykładnia celowościowa tego przepisu pozwala zakładać, że chodzi o krawędź dolną. Aby jednak uniknąć interpretacji rozszerzającej, należy to uszczegółwić.	1) okna połaciowego, którego dolna krawędź jest usytuowana na wysokości ponad 3 m nad poziomem podłogi.
61.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 323 ust.2 pkt 3	Użyte określenie „w obrębie” traktowane jest obecnie w wielu przypadkach w taki sposób, że klatka schodowa musiałaby się znajdować wewnątrz „w obrębie” mieszkania aby podlegać tym zapisom WT. Ponieważ klatki schodowe znajdują się co oczywiste w większości przypadków poza obrębem lokalu mieszkalnego więc często pozostają bez izolacji akustycznej od dźwięków uderzeniowych. Jest to naszym zdaniem błędne określenie i należałoby to zmienić.	3) podestu i biegu klatki schodowej w sąsiedztwie lokalu mieszkalnego – od dźwięków uderzeniowych.
62.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 325 ust. 2	Nie znajduje uzasadnienia ekonomicznego zastosowanie takich samych wymagań izolacyjności cieplnej względem przegród dla budynków podlegających przebudowie, co dla budynków nowobudowanych. Konstrukcja starych budynków, które mają być poddane	Proponuje się umożliwić zastosowania przegród, spełniających wymagania izolacyjności cieplnej sprzed 31 grudnia

		<p>renowacji może uniemożliwić lub bardzo utrudnić spełnienie wszystkich wymagań wynikających z przepisów, które są uzasadnione w przypadku budynków nowych. Z drugiej strony, zastosowane takich samych parametrów izolacyjności materiałów wcale nie gwarantuje uzyskania porównywalnych parametrów cieplnych budynku przebudowywanego z budynkiem nowobudowanym, a na pewno znacznie zwiększają koszty przeprowadzenia renowacji budynku. Takie teoretyczne zrównanie budynków nowych z przebudowywanymi tworzy formalną barierę dla przeprowadzenia profesjonalnej i co najważniejsze optymalnej kosztowo modernizacji budynku. Może to stanowić barierę realizacji ambitnych celów w zakresie zwiększenia tempa termomodernizacji budynków.</p> <p>Wprowadzenie możliwości obniżenia wymagań izolacyjności cieplnej dla budynków podlegających przebudowie, zwiększyłoby dostępność materiałów budowlanych potrzebnych do przebudowy domów dla osób mniej zamożnych.</p>	<p>2020 roku dla budynków poddanych przebudowie.</p>
--	--	---	--

63.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	§ 326	<p>Wskaźnik rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną EP oraz wymagania dotyczące izolacyjności cieplnej przegród są niewystarczające do pełnej oceny charakterystyki energetycznej budynku. Postuluje się dodanie wymagań w zakresie maksymalnego wskaźnika zapotrzebowania na energię użytkową. Uwzględnienie przy ocenie standardu budynku energii użytkowej i pierwotnej ma na celu poprawę efektywności energetycznej budynków poprzez stosowanie optymalnych i efektywnych rozwiązań nie tylko w zakresie przegród zewnętrznych, ale również systemów instalacyjnych i źródeł energii</p> <p>Wymaganie takie pozwoliłoby architektom i projektantom na bardziej elastyczne tworzenie projektów budynków przy zachowaniu odpowiedniej jakości energetycznej budynku. Większa powierzchnia danego elementu lub jego mniejsza izolacyjność cieplna mogłaby być rekompensowana wyższą izolacyjnością cieplną pozostałych przegród budynku lub zastosowaniem rozwiązań pasywnych oraz systemów zmniejszających zapotrzebowanie na energię użytkową do przygotowania powietrza wentylacyjnego. Wybór rozwiązania mógłby być wówczas podyktowany rachunkiem ekonomicznym.</p>	<p>Proponuje się określenie maksymalnych wartości wskaźnika zapotrzebowania budynku na energię użytkową do ogrzewania, chłodzenia i wentylacji. Wartości te powinny zostać ustalone na podstawie analiz dla różnych typów budynków, zarówno nowych jak i przebudowywanych.</p>
-----	--------------------------------------	-------	--	--

64.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	Załącznik nr 1, Lp.15	Zabezpieczeń zgodnych w wymaganiami Polskich Norm PN-B-02415:1991 i PN-B-02416:1991, praktycznie nie stosuje się. Usunąć odwołanie do tych norm.	<p>PN-B-02413:1991 Ogrzewnictwo i ciepłownictwo – Zabezpieczenie instalacji ogrzewań wodnych systemu otwartego – Wymagania</p> <p>PN-B-02414:1999 Ogrzewnictwo i ciepłownictwo – Zabezpieczenie instalacji ogrzewań wodnych systemu zamkniętego z naczyniami w zbiorczymi przepływami – Wymagania</p> <p>~~PN-B-02415:1991 Ogrzewnictwo i ciepłownictwo – Zabezpieczenie wodnych zamkniętych systemów ciepłowniczych – Wymagania~~</p> <p>~~PN-B-02416:1991 Ogrzewnictwo i ciepłownictwo – Zabezpieczenie instalacji ogrzewań wodnych systemu zamkniętego przyłączonych do sieci ciepłych – Wymagania~~</p> <p>PN-EN 12828 Instalacje ogrzewcze w budynkach – Projektowanie wodnych instalacji centralnego ogrzewania</p> <p>PN-EN 303-5 Kotły grzewcze – Część 5: Kotły grzewcze na paliwa stałe z ręcznym i automatycznym zasypem paliwa o mocy</p>
-----	--------------------------------------	-----------------------	--	---

				nominalnej do 500 kW -- Terminologia, wymagania, badania i oznakowanie
65.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	Załącznik nr 1, Lp. 57	<p>W tej pozycji powołana jest norma PN-EN 81-72:2005 dotyczy dźwigów dla straży pożarnej. Wydanie z 2005 r. straciło już status normy zharmonizowanej, jako niezapewniającej wystarczającego poziomu bezpieczeństwa. Zastępuje ją norma PN-EN 81-72:2015. Obecnie dźwigi dla straży pożarnej są projektowane, wykonywane, montowane i poddawane ocenie zgodności na zgodność z PN-EN 81-72:2015. Wiemy, że ze względu na to, że norma nie została przetłumaczona na j. polski, nie można jej powołać w rozporządzeniu. W tej sytuacji wymóg § 252 pozostanie niemożliwy do spełnienia.</p>	
66.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	Załącznik nr 2 pkt 1.2.	<p>Zarówno obecnie obowiązujące, jak i projektowane przepisy nie wskazują wprost, że maksymalne wymagania względem izolacyjności cieplnej okien odnoszą się do rozmiaru referencyjnego okna, określonego w normie zharmonizowanej EN 14351-1: 2006+A2:2016. Biorąc pod uwagę, że przywołana norma jest normą zharmonizowaną nie powinno to budzić</p>	<p>Proponuje się odwołanie wymagań współczynnika izolacyjności cieplnej okien do normy zharmonizowanej EN 14351-1: 2006+A2:2016. Alternatywnie, wskazanie, że wymaganie dotyczy okna referencyjnego o jednym z dwóch rozmiarów:</p>

		<p>wątpliwości. Praktyka pokazuje, że urzędnicy skłonni są uważać, że wymagania te dotyczą każdego okna, bez względu na rozmiar.</p> <p>Jest to o tyle kluczowe, biorąc pod uwagę, że specyfika fizycznej budowy okien powoduje, że wartość współczynnika U_w okna zależy i jest odwrotnie proporcjonalna do jego wielkości – tzn. im mniejsze okno tym większy współczynnik U_w. Dodatkowo, współczynnik U_w wyrażony jest w jednostkach $W/(m^2K)$ – która określa straty ciepła na $1 m^2$ okna, a nie na „sztukę okna”.</p> <p>Dlatego istnieje konieczność określenia, do czego tak naprawdę odnosi się wymagany, maksymalny współczynnik przenikalności ciepłej okna.</p> <p>Teoretycznie, nie powinno to budzić wątpliwości, gdyż istnieje norma zharmonizowana, która określa rozmiar referencyjnego okna, dla którego producenci deklarują współczynnik U_w. Wszyscy producenci okien mają obowiązek zastosowania tej normy, chcąc wprowadzać produkt na rynek i chcąc zadeklarować współczynnik przenikalności ciepłej okna.</p> <p>Producenci deklarują współczynnik przenikalności ciepłej okien właśnie dla rozmiaru referencyjnego. Pojawiają się jednak odmienne interpretacje w tym zakresie, które zdają się nie</p>	<p>1,23 (+/-25%) m x 1,48 (-25 %) m dla okien o powierzchni $\leq 2,3 m^2$</p> <p>lub</p> <p>1,48 (+25%) m x 2,18 (+/- 25%) m dla okien o powierzchni $> 2,3 m^2$.</p>
--	--	---	---

			<p>uwzględniać istnienia normy zharmonizowanej, określającej rozmiar referencyjny okna dla deklaracji współczynnika U_w</p> <p>Błędna interpretacja przepisu (zakładająca, że wymaganie dotyczy rzeczywistego wymiaru okna) prowadzi do zupełnie abstrakcyjnych konkluzji. Przy takim założeniu, właściwie każde duże okno byłoby w stanie spełnić nawet najbardziej wyśrubowane wymagania, i niemal żadne małe okno nie byłoby w stanie spełnić wymagań nawet tych sprzed 31 grudnia 2020 roku.</p>	
67.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	Załącznik nr 2 pkt 1.2.	<p>Proponuje się rozważyć zastąpienie współczynnika izolacyjności cieplnej okna U_w współczynnikiem bilansu energetycznego okna. Okno, w przeciwieństwie do innych przegród nieprzezroczystych, powoduje nie tylko straty energetyczne, ale generuje również zyski w postaci ciepła ale także światła dziennego, które zastępuje oświetlenie sztuczne.</p> <p>Charakteryzowanie okna wyłącznie poprzez straty ciepła prowadzi bardzo często to niewłaściwych</p>	W załączeniu przykładowe rozwiązania dla Niemiec i Danii

			<p>decyzji projektowych, które w praktyce nie prowadzą do realnego pogorszenia charakterystyki cieplej budynku. Istnieje bowiem odwrotnie proporcjonalna zależność pomiędzy izolacyjnością cieplną okna i przepuszczalnością światła – okna o lepszym parametrze U_w, mają gorszy współczynnik przepuszczalności cieplnej. Odpowiednio usytuowane okien o odpowiednich parametrach daje dodatni bilans energetyczny dla budynku.</p>	
68.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	Załącznik nr 2 pkt 1.5.	<p>W tabeli przy punkcie 1.5 podane są wymagania co do minimalnej grubości izolacji cieplnej dla przewodów i komponentów w instalacjach centralnego ogrzewania, ciepłej wody użytkowej, instalacji chłodu i ogrzewania powietrznego dla materiału o współczynniku przewodzenia ciepła w średniej temperaturze 40° C $\lambda = 0,035$ [W/(m*K)]. Tabela w Załączniku nr 2 podaje wymagania również dla izolacji na przewodach wody lodowej. Dla takich instalacji producenci deklarują współczynnik λ dla temperatury 0°C.</p>	<p>Opis kolumny nr 3 w tabeli:</p> <p>Minimalna grubość izolacji cieplnej (materiał o współczynniku przewodzenia ciepła w średniej temperaturze 40°C dla izolacji na przewodach grzewczych i ciepłej wody użytkowej, oraz w temperaturze 0°C dla przewodów instalacji wody lodowej) $\lambda = 0,035$ [W/(m*K)¹]</p>

			<p>Jest to uzasadnione faktem iż w instalacjach chłodniczych występują niskie temperatury. Nie ma więc większego sensu odwoływanie się do λ materiału izolacyjnego dla przewodów chłodniczych w temperaturze 40 °C. Nie ma również wzoru do przeliczania grubości izolacji w przypadku instalacji chłodu. Przywołana w WT norma PN-B-02421_2000P zawierająca wzór do przeliczenia grubości izolacji dotyczy Ogrzewnictwa i Ciepłownictwa</p>	
69.	Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki	Załącznik nr 2 pkt 2.3.2.	<p>Aktualnie proponowana zmiana brzmienia pkt 2.3.2. spowoduje konieczność wykonywania przez producentów okien dodatkowych badań infiltracji powietrza, których metodologia badania i klasyfikacji jest niezgodna z normami wskazanymi przez normę zharmonizowaną PN_EN 14351-1+A2.</p> <p>Należy zwrócić uwagę na brak jednoznacznej metody badania (sposobu przyrostu ciśnień badawczych). Ponadto wątpliwości budzi brak</p>	<p>2.3.2 W budynkach niskich (N), średniowysokich (SW)i wysokich (W) dla okien i drzwi balkonowych wraz z elementami dodatkowymi przepuszczalność powietrza przy ciśnieniu równym 100 Pa wynosi nie więcej niż 0,75 m²/(m x h) w odniesieniu do długości linii stykowej lub 3 m³/(m² x h) w odniesieniu do pola powierzchni co odpowiada klasie 4 Polskiej normy dotyczącej przepuszczalności powietrza okien i drzwi.</p>

			<p>doprecyzowania czy chodzi o ciśnienie tylko przy ssaniu, czy tylko ciśnienie narastające.</p> <p>Brak informacji o sposobie deklarowania uzyskanego współczynnika infiltracji (rozszerzenie zapisu na deklaracji właściwości użytkowych jest niezgodna z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego nr 305/2011)</p> <p>Zapis dotyczący połączenia okna z ościeżami nie opiera się na obowiązujących normach badawczych i klasyfikacyjnych. Nie znany jest sposób badania, sposób przenoszenia wyników badań z próbki na wszystkie połączenia (w zależności od rodzaju ściany, materiału , sposobu uszczelnienia, wielkości itp.). Dla utrzymania proponowanego zapisu niezbędne wydaje się przygotowanie metodologii badań i klasyfikacji.</p>	
--	--	--	--	--

Germany – Gesetz zur Vereinheitlichung des Energieeinsparrechts für Gebäude und zur Änderung weiterer Gesetze – 8. August 2020

§ 15 Total energy use for new dwellings (*translation - shortened*)

(1) A new dwelling shall be designed so that the annual primary energy for heating, hot water, ventilation and cooling do not exceed 0,75 of the annual primary energy demand for a reference building with same geometric and size and with use of reference values described in appendix 1.

§ 48 Requirement for existing buildings being renovated (*translation - shortened*)

When a part of the building envelope of a heated or cooled room in a building is being renovated or replaced it shall have the minimum energy performance as described in Appendix 7

Anlage 1
(zu § 15 Absatz 1)

Technische Ausführung des Referenzgebäudes (Wohngebäude)		Referenzausführung/Wert (Maßeinheit)	
Nummer	Bauteile/Systeme	Eigenschaft (zu den Nummern 1.1 bis 4)	
1.4	Fenster, Fenstertüren	Wärmedurchgangskoeffizient	$U_w = 1,3 \text{ W/(m}^2\text{K)}$
		Gesamtenergiedurchlassgrad der Verglasung	Bei Berechnung nach <ul style="list-style-type: none"> DIN V 4108-6: 2003-06: $g_{\perp} = 0,60$ DIN V 18599-2: 2018-09: $g = 0,60$
1.5	Dachflächenfenster, Glasdächer und Lichtbänder	Wärmedurchgangskoeffizient	$U_w = 1,4 \text{ W/(m}^2\text{K)}$
		Gesamtenergiedurchlassgrad der Verglasung	Bei Berechnung nach <ul style="list-style-type: none"> DIN V 4108-6: 2003-06: $g_{\perp} = 0,60$ DIN V 18599-2: 2018-09: $g = 0,60$

Anlage 7
(zu § 48)

Höchstwerte der Wärmedurchgangskoeffizienten von Außenbauteilen bei Änderung an bestehenden Gebäuden			
Nummer	Erneuerung, Ersatz oder erstmaliger Einbau von Außenbauteilen	Wohngebäude und Zonen von Nichtwohngebäuden mit Raum-Solltemperatur $\geq 19 \text{ °C}$	Zonen von Nichtwohngebäuden mit Raum-Solltemperatur von $12 \text{ bis } < 19 \text{ °C}$
		Höchstwerte der Wärmedurchgangskoeffizienten U_{max}	
Bauteilgruppe: Fenster, Fenstertüren, Dachflächenfenster, Glasdächer, Außentüren und Vorhangfassaden			
2a	Gegen Außenluft abgrenzende Fenster und Fenstertüren: – Ersatz oder erstmaliger Einbau des gesamten Bauteils oder – Einbau zusätzlicher Vor- oder Innenfenster	$U_w = 1,3 \text{ W/(m}^2\text{K)}$	$U_w = 1,9 \text{ W/(m}^2\text{K)}$
2b	Gegen Außenluft abgrenzende Dachflächenfenster: – Ersatz oder erstmaliger Einbau des gesamten Bauteils oder – Einbau zusätzlicher Vor- oder Innenfenster	$U_w = 1,4 \text{ W/(m}^2\text{K)}$	$U_w = 1,9 \text{ W/(m}^2\text{K)}$

2. Denmark – Building regulation BR 2018 – updated by 1.1.2021

§ 258. General minimum requirements for windows, glass outer wall, skylights and glass roofs

(1) Windows, glass outer walls, skylights and glass roofs must be in accordance with the following requirements for energy performance:

- 1) For windows and glass outer walls, the energy balance for the reference window may not be lower than 0 kWh/sq. metre per year.
- The energy balance is calculated as $E_{ref} = 196.4 \times g_w - 90.36 \times U_w$.

2) For skylights and glass roofs, the energy balance for the reference window may not be lower than 10.0 kWh/sq. metre per year.

- The energy balance is calculated as $E_{ref} = 345 \times g_w - 90.36 \times U_w$.

3) Sound glass and other functional glass may be used if the reference windows fulfils the energy balance requirement. However, glass with a lower solar heat transmittance (g value) may be used if energy savings related to the solution can be proven.

(2) The reference dimensions for windows, glass outer walls, skylights and glass roofs is 1.23 metres x 1.48 metres. For glass outer wall and glass roofs, the energy balance is calculated from the centre lines of the profile system.